

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opervm ...

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Ad Librvm De Imaginibvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14657

AD LIBRUM
DE IMAGINIBVS.

IN VALVERAT ævo Agobardi pessima superstitio, ut existimarent nonnulli imaginibus sanctorum ita ut Deificæ Trinitati servitium aut adorationem impendi debere. Quod adeo impium visum est Ecclesiæ Gallicanæ, ut & Episcopi in synodo Francofordiensi congregati damnaverint secundam synodum Nicænam, quæ adorationem illam imaginum videbatur imperasse, & Karolus ipse Magnus stilum quoque adversus eam strinxisse putetur. Ludovico deinde Pio, Karoli filio, regnante, emicuit rursus in hoc argumento ardor Episcoporum Galliæ: qui cum adorationem illam imaginum ferre non possent, nihil intentatum reliquerunt, quo mentes fidelium ab eo errore revocarent. Et omnino, dum studebant veritati, videbantur facere contumeliam imaginibus, quibus crederes asseverasse nullum cultum deberi; retinendas tamen, ut ex earum aspectu fideles excitarentur ad imitationem sanctorum hominum. Vnus multorum huic operi incubuit Agobardus, sed adeo vehementer, ut propterea existimaverint nonnulli librum hunc non esse admodum catholicum. Sed tamen quidam pij eruditique viri, post rem istam accuratè discussam, senserunt nihil in eo esse quod aperte violet fidem Ecclesiæ, adeoque ab Agobardo summo verunt auctoritatem Censuræ Hispanicæ ac Cardinalis Baronij. Ego crediderim Agobardum scripsisse quod omnes tum in Gallia, ut etiam à Sirmondo observatum est, sentiebant. Sanè instituti mei non est pronuntiare de arduis hisce quæstionibus. Attamen silere non possum mihi valde placere Decreta Concilij Cameracensis habiti anno M. D. LXV. sub Maximiliano à Bergis Archiepiscopo Cameracensi, quod sic statuit in causa imaginum. *Imagines in templis nulla statuantur, nisi Episcopi consensu & iudicio. Si qua autem erecta fuerint, ac præ se ferant quicquam quod non deceat, neque prototypo congruat, tolli eas aut mutari iubeto. Doceatur præterea populus imagini nullum cultum deberi aut propter ma-*

NOTÆ AD AGOBARDVM. 89

veriam, aut propter elegantiam, aut propter precium operis, aut propter quavis aliud quod sit in artificio aut imaginis substantia; sed propter rem significatam, ad quam hic cultus & honos præcipuè refertur. Et sic admonendus est, animum orantis aut venerantis in rem signatam referri, & non in signum, quod nec audit, nec videt, nec sentit. Vide Gulielmum Durandi in libro secundo de modo generalis Concilij celebrandi cap. LVII.

CAP. X.

SCHISMATE VIGILANTII] Celebris est hic homo ob aculeatas Hieronymi in eum scriptiones. Et constat hominem fuisse valde hæreticum, ac meritum ut adversus eum excandesceret Hieronymus. Ac vulgò putant hominem fuisse Hispanum. Sed illam opinionem esse falsam evincit illustrissimus vir Petrus de Marca Archiepiscopus Parisiensis in Dissertatione de patria Vigilantij, quam olim in publicum exire facimus. Probat autem Aquitanum fuisse.

CAP. XI.

NEC IN ALICVIUS HONOREM] Sic ait Agobardus, non licere cuiquam dedicare templum in honorem alicujus sancti, sed tantum solius Dei. Sed opinor mutaturum fuisse sententiam, si hoc nostro seculo vixisset, quo receptum est Ecclesias dedicari in honore sanctorum. Olim Ecclesiæ dedicabantur in honorem Dei; & in eis erant memoriæ martyrum.

CAP. XVI.

AD MELIORA QVIS TRANSEAT] Sic Polycarpus apud Eusebium lib. IV. cap. XV. ait: *Neque enim nobis à melioribus ad deteriora mutabilis mens est. Pulchrum quidem atque honestum ducimus à vitis ad virtutem transcurrere.* Ex versione viri clarissimi Henrici Valesij.

SANCTAS APPELLANT IMAGINES] Indignatur Agobardus, & meritò, quòd sanctas imagines dicerent, sanctitatem rebus inanimatis tribuentes, & operibus manuum suarum. Nihil tamen vetat, quin aliquo modo dici possint sanctæ, habita ratione personarum quæ in tabulis illis pictæ sunt, vel factæ. Atque ob eam causam eas sanctas vocat Beda in Historia Abbatum Viremuchensium nuper edita.

90 STEPHANI BALVZII
CAP. XVII.

SANCTORVM MEMORIAS] id est, templa, in quibus sanctorum corpora jacent sepulta, vel ubi solennis eorum memoria agitur.

CAP. XXII.

IN GESTIS B. SYLVESTRI] Hunc quoque locum laudat Karolus Magnus in Capitulari de non adorandis imaginibus lib. II. cap. XIII. itémque synodus Parisiensis habita anno DCCCXXIV. & Vvalafrius Strabo in capite octavo libri de rebus ad Ecclesiam pertinentibus. Verùm Karolus Magnus censet librum illum actuum beati Silvestri, ubi de imaginibus Constantino Imperatori delatis scribitur, nullius esse auctoritatis, eò quòd inter catholicos libros recensitus non sit in Decretali Gelasij.

QVENDAM PRESBYTERVM] Sulpitium Severum Primuliacensem Presbyterum; ut patet ex epistola octava Paulini ad Severum, in qua sic scriptum est: *Quid enim tibi de illa petitione respondeam, qua imagines nostras pingi tibi mittique iussisti? Obsecro itaque te per viscera caritatis, qua amoris veri solatia de manibus formis petis?* Verùm istud nihil facit adversus adoratores imaginum. Nam Severus imagines Paulini & Therasiæ postulaverat, non tanquam adoraturus, sed ut quos absentes amabat, præsentes eo modo semper haberet; ut etiam agnoscit Agobardus. Neque verò puto quemquam velle culpate hunc affectum.

FOROJULIENSEM EPISCOPVM] Puto memoria lapsus Agobardum, proque Sereno Massiliensi Episcopo, quem variis epistolis objurgavit Gregorius ob fractas imagines, Forojulensem Episcopum dixisse. Vide S. Gregorium lib. VII. Indictione II. epist. CIX. & lib. IX. Indict. IV. epist. IX.

CAP. XXX.

LIBRO SACRAMENTORVM] Intelligit Librum Sacramentorum sancti Gregorij, cujus exemplum habemus in illo quem vir clariss. Hugo Menardus monachus Benedictinus edidit in hac urbe Parisiensi ante hos viginti annos. Et ipse quidem existimavit esse ipsum librum Sacramentorum sancti Gregorij. Sed nobis longè aliud persuasum est. Nam in officio feria quarta post Palmas, extat mentio diserta Imperij Fran-

corum. quod evincit hunc codicem esse scriptum post annum dccc. atque adeo non esse librum sancti Gregorij. Quod fugisse miror Menardum, qui in Præfatione sua hinc quoque auctoritatem conciliare conatur huic codici, quòd scriptus sit, ut ipse ait, ante Karoli Magni imperium, *cùm in illo nulla sit Imperatoris mentio*. Libri istius Sacramentorum vetus jam erat usus in Ecclesia Romana, adeoque in Gallicana. Nam Gelasius Papa hujuscemodi librum scripserat, in epitomen postea redactum à Gregorio Magno; ut docet Ioannes Diaconus in vita ejusdem Gregorij, prout citatur à Bernone Augiensi in cap. primo libri de quibusdam rebus ad Missam spectantibus. *Sed & Gelasianum codicem de Missarum solemnibus, inquit Ioannes, multa subtrahens, pauca convertens, nonnulla superadjiciens, in unius libelli volumine coarctavit, quod volumen, Librum Sacramentorum prætitulavit*. Sed & in veteri codice M. S. monasterij Ripullensis in Catalonia sic legitur: *Incipit LIBER SACRAMENTORVM, editus à sancto Gelasio Papa Romano, emendatus & breviatus à B. Gregorio Papa Sedis Apostolica*. Vide Præfationem Menardi in eum quem diximus Librum Sacramentorum. Sacramentarium vocatur in libro VII. Capitular. cap. cccv.

CAP. XXXI.

NON PONAMVS SPEM N. IN HOM.]
 Quid? An damnat invocationem sanctorum? Non arbitror. Tum enim persuasum omnibus erat invocari debere sanctos, eos verò plurimum posse pro nobis apud Deum. quod & ipse Agobardus scribit in capite sequenti. Intelligit ergo sanctos non esse adorandos, cum & ipsi homines sint; exemplo haud dubiè Petri Apostoli, ad cujus pedes cum Cornelius procidisset, eum adoraturus, incanduit Petrus, & dixit: *Surge. Nam & ego homo sum*. Quem locum adduxit etiam Hieronymus adversus capitalem martyrum hostem Vigilantium, dicens: *Quis enim, ô insanum caput, aliquando martyres adoravit? Quis hominem putavit Deum? Nonne Paulus & Barnabas, cum Lycaonibus Iupiter & Mercurius putarentur, & eis vellent hostias immolare, sciderunt vestimenta sua, & se homines esse dixerunt? non quòd meliores non essent olim mortuis hominibus Iove atque Mercurio, sed quòd sub gentilitatis errore honor eis Deo debitus de-*

92 STEPHANI BALVZII
ferretur. Quod & de Petro legimus; qui Cornelium se ad-
rare cupientem manu sublevavit, & dixit: Surge. Nam
& ego homo sum. Vide Hincmarum in epistola secunda
ad Karolum Calvum Regem cap. VIII.

CAP. XXXII.

GESTA SYNODALIA] Hinc discimus, illic
solitos olim pingi confessus Episcoporum, ubi habita-
 fuerant Concilia, ut tantæ rei memoria inhaereret animis
mortalium, fidemque faceret erroris prostrati.

CAP. XXXIII.

ANTHROPOMORPHITAR. HÆRESI]
Hos Epiphanius in hæresi LXX. Audianos vocans, non
inter hæreticos recenset, sed inter schismaticos, dans
veniam rusticitati. Nam eorum error hic erat, ut Deum
sibi fingerent humana specie, secundum quam creaverit
hominem ad imaginem & similitudinem suam. Tum
Pascha, more Iudæorum, luna XIV. celebrari debere
aiebant. Ejus sectæ auctor Audæus è Mesopotamia, vir
planè sanctus, ac prisce moris, ut constat ex eodem
Epiphanio. Vide Prædestinatum libro I. cap. I.

ORTHODOXIS PATRIBVS] Episcopis in
synodo Eliberitana congregatis circa annum CCCV. qui
picturas decreverunt in Ecclesia esse non debere; ne
quod colitur, & adoratur, in parietibus depingatur. qui
canon mirè torfit ingenia hominum eruditorum.

AD LIBRVM

DE DISPENSATIONE
ECCLESIASTICARVM RERVM.

CAP. I.

SEPTIMANIA] Septimaniæ nomine heic, ut &
Sapud Ionam Aurelianensem, intelligi puto, non so-
lùm primam Narbonensem, sed Vrgellensem quoque
diocesim, qua tum sub Metropolitano Narbonensi erat.
Nam in Præceptis Ludovici Pij, & Karoli Calvi, Ec-
clesiæ & Monasteria illius tractus accensentur Septima-
niæ; ut alibi dictum est à nobis. Et constat Felicem Epi-